

De GESCHIEDENIS van de WERELD

TEKST VAN J. SCHOONJANS

TEKENINGEN VAN L. EN F. FUNCKEN

HET UUR VAN DE KARDINAAL

HET jaar 1632 was een slecht jaar voor kardinaal Richelieu. Het was het jaar van de opstand van de hertog van Montmorency in het zuiden van Frankrijk, het jaar van de dood van zijn bondgenoot Gustaaf-Adolf, koning van Zweden. De Zweedse legers waren nog steeds in Duitsland maar hun chef, Bernard van Saksen-Weimar, werd verslagen. De protestantse prinses van Duitsland onderwierpen zich aan het gezag van de keizer bij de Vrede van Praag. Slecht jaar voor Richelieu !..

1. - AXEL OXENSTIERNA

GUSTAAF-ADOLF liet een meisje na van nauwelijks zes jaar. Zij heette Christina en als koningin zou zij later beroemdheid verwerven. Het regentschap werd intussen waargenomen door een knap minister. Het heette Oxenstierna, spreek uit Oeksensjerna. Met hem sloot Richelieu een nieuwe Frans-Zweedse alliantie. Saksen-Weimar, teruggedrongen tot in de Elzas, zette de strijd voort.

2. - FRANKRIJK IN OORLOG

FRANKRIJK trad eindelijk zelf in de oorlog. Dat was het uur van de kardinaal! Hij zette de vijandelijkheden tegelijkertijd tegen het keizerrijk én tegen Spanje in. Het begin was alles behalve gunstig. In de Spaanse Nederlanden werden de Fransen nabij Leuven teruggeslagen en de Duitse troepen drongen Bourgondië binnen. Wallenstein, wiens verraad Richelieu had afgekocht, werd door zijn officieren vermoord in Egra. Ferdinand kon in 1637 de ogen sluiten met de illusie dat hij de overwinnaar was... In 1640 drongen de Fransen België opnieuw binnen en maakten zich meester van Arras.

3. - EEN LAATSTE INSPANNING

RICHELIEU voelde dat hij oud werd en hij verdubbelde zijn inspanningen om z'n vijanden te overwinnen. Hij spoorde de Zweden aan het offensief opnieuw in te zetten tegen keizer Ferdinand III. Hij moedigde de Portugezen aan het Spaanse gezag af te schudden, hitste de Catalanen en ook de Napolitanen tegen Spanje op. Deze laatsten gaven gehoor aan de oproep van de visser Masaniello.

4. - POSTHUME ZEGE

RICHELIEU stierf in 1642. Hij had de vruchten van zijn arbeid niet kunnen plukken. Wat hij gezaaid had, kon echter geoogst worden door zijn opvolger kardinaal Mazarin. Lodewijk XIII stierf het volgend jaar en zijn zoon en erfgenaam Lodewijk XIV was 5 jaar oud. Het was in naam van dit kind dat Louis d'Enghien, de toekomstige prins Condé, de zege van Rocroy behaalde over het Belgisch-Spaans leger. Dat was op 19 mei 1643. Zes jaar later verpletterde hij de Spanjaarden definitief te Lens, eveneens in België.

5. - CONDE EN TURENNE

CONDE was een stoutmoedig, een vermetel improvisator. Zijn collega Turenne was de man die wikte, woog en alles tot in de puntjes berekende. Turenne was een knap veldheer en een goedhartig man. Hij trok met het Franse leger door het Zwarte Woud en versloeg de keizerlijken in 1648 te Nordlingen. De Zweden bezetten Praag ditzelfde jaar. Keizer Ferdinand III vroeg de vrede.

(Wordt voortgezet.)